

УДК 811.111'373.2

<https://doi.org/10.24195/2616-5317-2024-38.6>

МІФОЛОГІЧНІ ІМЕНА ТА НАЗВИ В АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМОНІМАХ

Ольга О. Васильєва

кандидат філологічних наук, доцент кафедри граматики англійської мови
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,

Одеса, Україна

e-mail: olga_vasylyeva@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8077-3529>

Дарія Бичкова

студентка IV курсу факультету романо-германської філології
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,
Одеса, Україна

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено вивченню ролі та впливу міфологічних імен у заголовках англomовних фільмів на сприйняття та розуміння контенту аудиторією. Проаналізовано важливість міфологічних імен та їхній плив на культурний контекст. Вивчено способи впливу міфологічних елементів на масову культуру. Досліджено актуальні тенденції в переосмисленні міфологічних імен у сучасних кінематографічних творах. Міфологічні імена становлять важливу частину культур різних народів. Вони відображають унікальну міфологію, традиції та цінності цих народів. Міфологічні імена в англomовних фільмах використовуються для створення атмосфери, транслювання ідей та залучення уваги аудиторії. У цьому контексті можна виділити кілька видів міфологічних імен, таких як імена богів і богинь, героїв і героїнь, чудовиськ (істот загалом), а також місць і об'єктів. Аналіз використання міфологічних імен у заголовках фільмів розкриває їхню різноманітність і важливість у створенні атмосфери та вираженні ідей. Сучасні тенденції переосмислення міфологічних імен втілюються у незвичайних контекстах, поєднуються з сучасними елементами та розширюють своє значення. По-перше, вони можуть сприяти популяризації

міфології серед сучасної аудиторії. По-друге, ці тенденції можуть сприяти розвитку нових форм міфології, оскільки коли міфологічні імена поєднуються з сучасними елементами, вони можуть створювати нові міфологічні мікси, які відображають цінності та проблеми сучасного суспільства. По-третє, ці тенденції можуть призвести до більш різноманітних та інклюзивних образів у масовій культурі: коли міфологічні імена присвоюються персонажам із різних культур, це може допомогти показати, що міфологія є частиною різних культур і що вона може бути використана для створення різноманітних та інклюзивних образів. Міфологічні імена виявляються не лише поглибленим шаром культурної спадщини, але й ключовим інструментом для створення захопливих наративів, здатних вразити та залишити слід у світі сучасної масової культури.

Ключові слова: ономастика, онім, міфонім, назви фільмів, заголовок.

Вступ. Назва фільму є його візитною карткою, що представляє кіно глядачу. Саме за назвою глядач робить перше судження про фільм, може зрозуміти жанр фільму та створити певне уявлення про його сюжет. Цікава, влучна назва може заінтригувати та змусити глядача обрати той чи той фільм, саме тому заголовку фільму приділяється неабияка увага. Фільмонім є сполучним елементом між сюжетною лінією фільму, його головною ідеєю та глядачем; він представляє ситуацію, що змальовується у фільмі. З урахуванням поширеності міфологічних елементів у сучасних кіношедеврах та їхнього впливу на глядачів тема статті є **актуальною** для вивчення в контексті визначення нових шляхів та тенденцій у створенні та сприйнятті фільмів.

Метою дослідження є вивчення ролі міфологічних імен у заголовках англомовних фільмів та їхнього впливу на сприйняття та розуміння контенту аудиторією.

Об'єкт дослідження – міфологічні імена, які використовуються в англомовних назвах фільмів. Дослідження охоплює широкий спектр фільмів різних жанрів, періодів та рівнів популярності. **Предмет** дослідження – переосмислення та сучасна інтерпретація міфологічних імен у заголовках англомовних фільмів. Аналізуються способи використання цих імен, їхній унесок у створення художнього образу фільму та взаємодія з аудиторією. **Матеріал** дослідження – 100 англомовних фільмонімів, дібраних за ступенем частотності використання в друкованих та електронних ЗМІ.

Результати та дискусія. Фільмоніми (власні назви фільмів) становлять частину контенту ігрових і неігрових кіно-, теле- та мультфільмів, а також серіалів, телевізійних програм, шоу та радіопрограм. Фільмоніми викликають значну зацікавленість у дослідників, які багатовекторно вивчають різномовні власні назви переважно кінофільмів різних жанрів; вони унікальні, оскільки кожен фільм має свою власну назву, яка часто є важливою складовою його ідентичності. Назва фільму може визначати його жанр, тематику або ключові аспекти сюжету. Доволі добре досліджено власні назви кінофільмів – фільмоніми, різними аспектами буття яких опікувалися О. Книш, В. Горшкова, І. Воронцова, Н. Ткаченко, О. Руфова та ін. Фільмоніми виконують такі функції: *комунікативну*, бо комунікативне значення фільмоніма перетворює його на висловлювання в комунікативній ситуації між відправником-адресантом й глядачем-адресатом; *референційну*, яка уможливує ідентифікацію об'єкта; *інформаційно-прогностичну*, яка маркує певний ступінь готовності адресата вловити інтенцію адресанта; *естетичну*, завдяки функціонуванню фільмонімів як виразників естетичних поглядів авторів. Можна зазначити домінуючу інформативну функцію, яка виконує подвійну роль, бо, з одного боку, інформує аудиторію про зміст фільму, а з іншого, спонукає її до того, щоби подивитися цей фільм. Тобто інформативна функція фільмонімів охоплює функцію привертання уваги (або рекламу), а також функцію впливу (або прагматичну). Перша не є самостійною через велику кількість екстралінгвальних факторів (імена акторів, режисера, кіностудії тощо), що сприяють рекламі фільму. Друга зі зазначених функцій взагалі реалізується досить неінтенсивно: завдяки лаконічності фільмонімів їх інтелектуальний та емоційний вплив є обмеженим. Оскільки фільм може розглядатися як аудіально-медійний текст, а його назва стає тотожною заголовку і є невід'ємним компонентом структури тексту, то відповідно він виконує функції *номіна- тивну*, *інформативну*, *рекламну* й *зображально-декоративну*, причому провідною є рекламна функція, тобто звернення до адресата й провокація його запланованої реакції.

Фільмоніми допомагають ідентифікувати конкретний фільм у розмові або на письмі. Вони використовуються для

звернень до фільмів у різних контекстах, включаючи обговорення, рецензії, рекламу та критику. Назви фільмів часто відображають творчий процес їх створення, а також можуть бути запозичені з діалогу, книги, пісні або метафори, що відображають головну ідею або настрої фільму. Фільмоніми – важлива складовою маркетингової стратегії фільму. Цікава назва може привернути увагу глядачів і зробити фільм більш привабливим для перегляду. Деякі фільмоніми стають частиною культурної спадщини, будучи популярними цитатами або символами, а тому їх можна використовувати для виявлення певних культурних аспектів певного часу, місця або суспільства.

Отже, фільмоніми – важливі елементи кінематографічної культури, які відображають індивідуальність кожного фільму і відіграють ключову роль у сприйнятті його глядачами.

Міфологічні імена становлять важливу частину культур різних народів. Вони відображають унікальну міфологію, традиції та цінності цих народів. Імена богів, героїв та інших міфологічних персонажів часто мають глибоке значення (Українська, 2002: 23). Вони можуть символізувати певні якості, риси характеру або життєві шляхи. Наприклад, ім'я Геракл означає «Славетний завдяки Гері», а ім'я Аполлон – «Той, хто несе світло». Міфологічні імена можуть також мати магичну силу. Вважалося, що вони можуть захистити людину від зла, принести удачу або допомогти в досягненні певних цілей. У сучасному світі міфологічні імена залишаються популярними. Вони часто використовуються в літературі, мистецтві, кіно та інших сферах культури. Міфологічні імена містять елементи світогляду, вірувань та цінностей людей, які їх створили. Вони дають нам можливість краще зрозуміти культуру відповідних народів, транслюють певні ідеї та цінності. Міфологічні імена часто пов'язані з певною атмосферою та настроєм. Вони можуть нагадувати нам про певні історії, міфи або легенди, а також створюють певну атмосферу та настрої у літературі, мистецтві, кіно та інших ділянках культури.

Міфологія – це сукупність традиційних усних і письмових оповідань, які пояснюють походження світу, природу людини та її місце в ньому. Міфи часто містять образи богів, героїв, чудовиськ та інших фантастичних персонажів. Масова

культура охоплює явища, що генеруються та поширюються через масові засоби комунікації, такі як кіно, музика, телебачення, література та інші. Міфологічні елементи активно використовуються в масовій культурі для створення атмосфери, трансляції ідей та цінностей, а також залучення уваги аудиторії. Прикладами можуть слугувати або фільми та телесеріали, де трапляються міфологічні герої, використовується музика з міфологічними мотивами, або літературні твори, де фантастичні персонажі мають міфологічні корені. Ці елементи також активно використовуються у відеоіграх, де вони допомагають створювати захоплюючі історії та збагачувати геймплей. Міфологічні елементи залишаються актуальними в масовій культурі, викликаючи інтерес та надихаючи створення нових творів. Ця взаємодія міфологічних елементів із сучасною масовою культурою породжує цікавий феномен, який постійно еволюціонує. У фільмах, книгах та іграх набуваемо не лише переосмислення класичних міфів, а й формування нових, які адаптовані до сучасного світогляду.

Одним із яскравих прикладів є використання міфологічних образів у науковій фантастиці, де створюються альтернативні реалії та нові персонажі. Це не лише розвиває творчість і фантазію, але й дає змогу глядачу, читачу чи гравцю зануритися в унікальний світ, де традиційні міфи переплітаються з інноваціями. З іншого боку, важливо враховувати, що сучасні творці часто використовують міфологію як засіб вираження соціокультурних та політичних ідей. Вони можуть по-новому тлумачити старі міфи, використовувати їх для критики суспільства або підкреслення актуальних проблем.

У світі масової культури міфологічні елементи стають своєрідними ключами до розуміння глибинних підтекстів і трансформуються у мову, яку розуміє сучасне суспільство. Цей поєднаний вплив традицій та новаторства сприяє формуванню унікального образу масової культури, яка не лише розважає, а й відображає динаміку сучасного світу. Міфологічні імена в англійських фільмах використовуються для створення атмосфери, передачі ідей та залучення уваги аудиторії. У цьому контексті можна виділити кілька видів міфологічних імен, таких як імена богів і богинь, героїв

і героїнь, чудовиськ (істот загалом), а також місць і об'єктів. Приклади використання таких імен у фільмах розкривають широкий спектр міфологічних образів. Наприклад, фільм «Hercules» (2014) висвітлює міфологічного героя Геракла, а «Wonder Woman» (2017) – міфологічну богиню Діану. Також імена можуть належати героям і героїням: «Orpheus» (1950), «Hercules» (1958), «Antigone» (1961), «Electra» (1962), «Jason and the Argonauts» (1963), «Cleopatra» (1963), «Medea» (1969), «Perseus (Clash of the Titans)» (1981), «Hercules: The Legendary Journeys» (1995–1999 TV Series), «Xena: Warrior Princess» (1995–2001 TV Series), «The Odyssey» (1997), «Helen of Troy» (2003), «Percy Jackson & the Olympians: The Lightning Thief» (2010); чудовиськам: «The Gorgon» (1964), «Dracula: Prince of Darkness» (1966), «The Mummy» (1999), «The Kraken» (2010), «Leprechaun: Origins» (2014); місцям і об'єктам, як у «The Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe» (2005), «Troy: Fall of the City» (2018). Ці міфоніми виконують важливі функції, визначаючи атмосферу та настрій фільму, транслюючи певні ідеї та цінності, а також привертаючи увагу глядача своєю запам'ятовуваністю. Вони стають ключами до розуміння глибинних підтекстів та розвитку сюжету, що відображає вплив міфології на створення фільмів у сучасній культурі (Hsiao-Chun, 2016: 135).

Міфологічні імена в заголовках англomовних фільмів мають як позитивні, так і негативні аспекти, а саме – факт їхнього використання. Позитивні сторони полягають у здатності міфологічних імен створювати відповідну атмосферу та настрій для жанру фільму. Наприклад, ім'я *Геракл* асоціюється із силою та пригодами, що ідеально підходить для фентезі. Вони також можуть транслювати певні ідеї та цінності, надаючи фільму глибший сенс. Яскраві міфологічні імена сприяють привертанню уваги аудиторії (Susan, 2002: 70). З іншого боку, негативні аспекти включають ускладнене розуміння фільму через незнайомість аудиторії з міфологічними іменами. Використовуючи міфологічні імена, можна досягти ефективного створення захопливих та неповторних назв фільмів. Наведемо приклади міфологічних імен в англomовних назвах фільмів: «Troy» – це епічний фільм, який має

в основі гомерівський епос «Іліада» й розповідає про війну між греками та троянцями. Назва походить від назви легендарного міста *Троя*, де відбувалися події епосу; «Hercules» — це пригодницький фільм, заснований на міфах про подвиги Геракла — сильного героя давньогрецької міфології, який здійснює численні подвиги; «Perseus» — це фільм, який заснований на грецькій міфології про Персея — героя, який виступає проти чудовиська Медузи та інших страшних загроз; «Jason and the Argonauts» — це класичний фільм, побудований на міфах про Ясона — героя, який відправляється на пошуки золотого руна разом із командою аргонавтів; «Odysseus» — фільм, заснований на міфологічних сюжетах про пригоди Одиссея, тобто головного героя однойменного епосу Гомера «Одіссея». Ці приклади демонструють, як міфологічні персонажі та історії стають основою для англomовних назв фільмів, надаючи їм глибину та інтригу.

Ономастика — наука про власні імена, яка вивчає всі аспекти цих імен, включаючи історію, походження, структуру, значення та особливості їх використання. У заголовках англійських фільмів ми можемо спостерігати застосування міфологічних імен як приклад ономастики в масовій культурі. Функція ономастики в цьому випадку полягає в тому, щоби привернути увагу аудиторії, викликати асоціації та передати основну ідею фільму. Міфологічні імена виявляються ефективними засобами для досягнення цих цілей. Їхня яскравість, запам'ятовуваність та глибоке значення допомагають викликати емоції й асоціації у глядача, що сприяє кращому розумінню фільму. Проте використання міфологічних імен у заголовках фільмів може також мати негативні наслідки. Це може становити труднощі для розуміння фільму аудиторією, яка не володіє знанням міфології. Крім того, використання загальних міфологічних імен може призвести до плутанини.

Отже, при використанні міфологічних імен у заголовках фільмів важливо розглядати їх у контексті особливостей та можливих наслідків щодо створення найбільш ефективного враження в аудиторії.

У сучасних англomовних фільмах виявляється тенденція до переосмислення міфологічних імен та метафоричних назв. Ця

тенденція виявляється через використання таких імен у незвичайних контекстах, наприклад, у фільмі «The Shape of Water» (2017), де головна героїня закохується в амфібію під ім'ям Амфібіус, що символізує незвичайність персонажа. Також міфологічні імена поєднуються із сучасними елементами, як у фільмі «Thor» (2011), де бог давньогерманської міфології *Тор* живе в сучасному Нью-Йорку, що додає актуальності традиційним іменам. Розширення значення міфологічних імен виявляється у фільмі «Wonder Woman» (2017), де грецька богиня Діана вирушає в сучасний світ, щоби боротися за справедливість. Тут ім'я Діана, зберігаючи традиційне значення, розширюється, включаючи ідеї сили, справедливості та рівності.

Ці тенденції відображають новий підхід до міфології в сучасному суспільстві, де вона розглядається як джерело нових ідей та образів. Використання міфологічних імен у незвичайних контекстах, поєднання їх із сучасними елементами та розширення їхнього значення дає змогу створювати фільми, цікаві й актуальні для сучасної аудиторії.

Сучасні тенденції переосмислення міфологічних імен в англійських фільмах мають ряд потенційних наслідків.

По-перше, вони можуть сприяти популяризації міфології серед сучасної аудиторії, адже міфологічні імена викликають інтерес до міфологічних історій та персонажів, що призводить до того, що люди дізнаються більше про міфологію і починають цінувати її як важливе джерело культурного спадку (Nurcan, 2017: 156).

По-друге, ці тенденції можуть сприяти розвитку нових форм міфології. Коли міфологічні імена поєднуються з елементами сучасної культури, вони можуть створювати нові міфологічні мікси, які відображають цінності та проблеми сучасного суспільства, що призводить до створення нових міфів, які будуть актуальними для сучасної аудиторії.

По-третє, ці тенденції можуть призвести до виникнення більш різноманітних та інклюзивних образів у масовій культурі. Коли міфологічні імена присвоюються персонажам із різних культур, це допомагає показати, що міфологія є частиною різних культур і що вона може бути використана для створення різноманітних і інклюзивних образів.

Звичайно, ці тенденції також мають потенційні ризики. Наприклад, вони можуть призвести до того, що міфологія буде сприйнята як щось поверхневе або комерційне, чи міфологічні імена будуть використані для створення стереотипних або негативних образів. Важливо, щоби творці фільмів, які використовують міфологічні імена, усвідомлювали ці ризики і використовували міфологію відповідним способом. Міфологічні імена виявляються важливою складовою культури різних народів, відображаючи унікальну міфологію, традиції та цінності. Назви богів, героїв та інших міфологічних постатей несуть глибоке значення, символізуючи риси характеру чи життєві шляхи. Ці імена не лише транслюють ідеї та цінності, але й можуть мати магічну силу, захищаючи від зла та приносячи вдачу.

У сучасному світі міфологічні імена залишаються актуальними, оскільки використовуються в літературі, мистецтві та кіно. Вони створюють атмосферу, транслюють ідеї та привертають увагу аудиторії своєю запам'ятовуваністю. Зокрема, в англомовних фільмах використання міфологічних імен стає ефективним інструментом для створення захопливих і сучасних історій. Аналіз використання міфологічних імен у заголовках фільмів розкриває їхню різноманітність і важливість у створенні атмосфери та вираженні ідей. Відзначаються сучасні тенденції переосмислення міфологічних імен, коли вони відтворюються в незвичайних контекстах, поєднуються з новітніми елементами культури та розширюють своє значення. Функціонування міфонімів у англомовних назвах фільмів відображає різноманітні аспекти культурного та мистецького спадку, адже вони можуть відтворювати культурні асоціації, що мають значення для широкої аудиторії. Наприклад, назви з грецької або римської міфології можуть викликати асоціації з сюжетами, персонажами або концепціями, які знайомі багатьом глядачам. Вони додають загадковості та інтриги до фільму, зацікавлюючи аудиторію темою та змістом. Міфологічні назви можуть створювати естетичне враження та привертати увагу до фільму через їхню витонченість, звучання або асоціації; вони поетичні, загадкові чи символічні, що робить їх привабливими для глядачів. Вони

також стимулюють дискусії та різні інтерпретації фільму, оскільки можуть мати різноманітні значення й асоціації в різних людей, що збагачує досвід перегляду фільму та сприяє його більш глибокому розумінню.

Висновки. Отже, міфологічні імена та назви в англомовних фільмонаімах виконують різні функції, які сприяють їхньому естетичному та інтелектуальному сприйняттю, а також сприяють комунікації та розумінню їхнього змісту. Вони становлять не лише поглиблений шар культурної спадщини, але і ключовий інструмент створення захопливих наративів, що здатні вразити глядача та залишити відбиток у світі сучасної масової культури.

Перспектива дослідження полягає в здійсненні структурної та лексико-семантичної класифікації назв англомовних кінофільмів у лінгвокультурологічному аспекті.

ЛІТЕРАТУРА

Українська міфологія / [упор. В. П. Войтович]. Київ : Український письменник, 2002. 462 с.

Hsiao-Chun T. The Use of Mythological Names in Contemporary Hollywood Films: A Case Study of the 2000s. *Journal of Language and Literature*. 2016. Vol. 5, № 2. P. 133–148.

Susan V. Mythological Names in Film Titles: An Analysis of Their Meaning and Effect. *Journal of Popular Film and Television*. 2002. Vol. 30, №2. P. 69–75.

Nurcan Y. The Use of Mythological Names in Film Titles: A Study of Their Meaning and Effect. *Journal of Language and Literature*. 2017. Vol. 6, № 2. P. 145–158.

MYTHOLOGICAL NAMES IN ENGLISH FILMONYMS

Olga O. Vasylieva

PhD in Linguistics, Associate Professor of English Grammar Department,
Odesa Mechnikov National University,
Odesa, Ukraine

e-mail: olga_vasylyeva@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8077-3529>

Daria Bychkova

fourth year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology,
Odesa, Ukraine

SUMMARY

The article is devoted to the study of the role and influence of mythological names in the titles of English films on the audience's perception and understanding of the content. The importance and influence of mythological names on the cultural context are analysed. The ways in which mythological elements influence mass culture are studied. The current trends in the reinterpretation of mythological names in contemporary cinematic works are investigated. Mythological names are an important part of the cultures of different nations. They reflect the unique mythology, traditions and values of these peoples. Mythological names in English films are used to create an atmosphere, convey ideas and attract the audience's attention. In this context, several types of mythological names can be distinguished, such as the names of gods and goddesses, heroes and heroines, monsters and creatures, and places and objects. The analysis of the use of mythological names in film titles reveals their diversity and importance in creating special atmosphere and expressing ideas. Modern trends in the reinterpretation of mythological names are reproduced in unusual contexts, combined with modern elements and expand their meaning: firstly, they can contribute to the popularisation of mythology among modern audiences; secondly, these trends can contribute to the development of new forms of mythology, when mythological names are combined with modern elements, they can create new mythological mixes that reflect the values and problems of modern society; thirdly, these trends can lead to more diverse and inclusive images in popular culture. When mythological names are assigned to characters from different cultures, it can help to show that mythology is part of different cultures and that it can be used to create diverse and inclusive images. Mythological names turn out to be not only an in-depth layer of cultural heritage, but also a key tool for creating engaging narratives that can impress and leave a mark in the world of contemporary mass culture.

Key words: *onomastics, onym, mythonym, filmonym, title.*

REFERENCES

- Ukrains'ka mifologia (2002). Upor. V. P. Voitovych [Ukrainian mythology]. Kyiv : Ukrains'kyi pys'mennyk.
- Hsiao-Chun T. (2016). The Use of Mythological Names in Contemporary Hollywood Films: A Case Study of the 2000s. *Journal of Language and Literature*, 5, №2, pp. 133–148.
- Susan V. (2002). Mythological Names in Film Titles: An Analysis of Their Meaning and Effect. *Journal of Popular Film and Television*, 30, №2, pp. 69–75.
- Nurcan Y. (2017). The Use of Mythological Names in Film Titles: A Study of Their Meaning and Effect. *Journal of Language and Literature*, 6, № 2, pp. 145–158.

Стаття надійшла до редакції 18.04.2024